Ročník 2002

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 52 **Rozeslána dne 8. listopadu 2002** **Cena Kč 21,10**

OBSAH:

117. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Správního ujednání o provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení

118. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dohody o používání Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění

119. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o výpovědi Protokolu o rovnocennosti dokumentů o vzdělání, vědeckých hodnostech a titulech, které jsou vydávány nebo udělovány v Československé socialistické republice a ve Svazu sovětských socialistických republik, ve vztahu k Ruské federaci

117

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 8. ledna 1993 bylo v Bratislavě podepsáno Správní ujednání o provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení.[*])

Správní ujednání nabylo účinnosti na základě svého článku 24 dnem 1. ledna 1993.

České znění Správního ujednání se vyhlašuje současně.

SPRÁVNÍ UJEDNÁNÍ

o provádění

Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení

Na základě článku 21 odst. 1 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení ze dne 29. října 1992 (dále jen „Smlouva“) se příslušné úřady dohodly na následujícím:

KAPITOLA 1

Všeobecná ustanovení

Článek 1

(1) Výrazy použité v tomto Správním ujednání mají stejný význam jako ve Smlouvě.

(2) Příslušnými úřady ve smyslu článku 1 odst. 1 bodu 3 Smlouvy jsou na straně České republiky:

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Ministerstvo obrany
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo spravedlnosti

zastupované Ministerstvem práce a sociálních věcí;

na straně Slovenské republiky:

Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny
Ministerstvo obrany
Ministerstvo vnitra
Ministerstvo spravedlnosti

zastupované Ministerstvem práce, sociálních věcí a rodiny.

(3) Nositeli zabezpečení ve smyslu článku 1 odst. 1 bodu 5 Smlouvy jsou na straně České republiky:

Česká správa sociálního zabezpečení, Pražská správa sociálního zabezpečení a okresní správy sociálního zabezpečení zastupované Českou správou sociálního zabezpečení se sídlem v Praze,

a pokud jde o zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a sborů, příslušný orgán České republiky;

na straně Slovenské republiky:

Národní pojišťovna v Bratislavě – Správa fondu nemocenského pojištění a Správa fondu důchodového

---

[*]) Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, podepsaná v Praze dne 29. října 1992, byla vyhlášena pod č. 228/1993 Sb.

pojištění, Bratislavská regionální národní pojišťovna, Košická regionální národní pojišťovna a regionální národní pojišťovny zastupované Národní pojišťovnou v Bratislavě,

a pokud jde o zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a sborů, Vojenský úřad sociálního zabezpečení se sídlem v Bratislavě.

(4) Dobou zabezpečení ve smyslu článku 1 odst. 1 bodu 7 Smlouvy se rozumí i doba pojištění.

Článek 2

(1) Zástupci příslušných úřadů a nositelů zabezpečení smluvních států při provádění Smlouvy a tohoto Správního ujednání úzce spolupracují.

(2) Ke zjednodušení spolupráce podle odstavce 1 tohoto článku mohou být přijaty postupy a dohodnuty formální náležitosti, které po vzájemném odsouhlasení budou pro oba smluvní státy závazné.

KAPITOLA 2

Používání právních předpisů

Článek 3

(1) Účastí na nemocenském pojištění (zabezpečení) a důchodovém zabezpečení se rozumí též placení pojistného.

(2) Zaměstnavatel, který zaměstnává zaměstnance na území druhého smluvního státu, plní v nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení povinnosti podle vnitrostátních předpisů tohoto státu; je-li způsob nebo rozsah plnění takových povinností závislý na počtu zaměstnanců, rozhodující je počet zaměstnanců na území tohoto státu. Nemá-li zaměstnavatel na území tohoto smluvního státu útvar pro zpracování mezd, je povinen předložit v případě kontroly příslušné doklady nositeli zabezpečení tohoto státu, a to zpravidla prostřednictvím nositele zabezpečení státu, v němž má takový útvar.

(3) Není-li stanovena vnitrostátními předpisy místní příslušnost nižší složky nositele zabezpečení, řídí se místem pracoviště jednotlivých zaměstnanců, pokud se zaměstnavatel nedohodne s příslušným nositelem zabezpečení jinak.

(4) Pro účely článku 7 Smlouvy jsou osoby samostatně výdělečně činné nemocensky pojištěny (zabezpečeny) a důchodově zabezpečeny v místě, kde je činnost vykonávána. Spojují-li vnitrostátní předpisy účast na nemocenském pojištění (zabezpečení) a důchodovém zabezpečení s trvalým pobytem, považuje se tato podmínka u těchto osob za splněnou, i když mají tyto osoby trvalý pobyt na území druhého smluvního státu. Vykonává-li osoba samostatně výdělečně činná, která má trvalý pobyt na území jednoho ze smluvních států, činnost na území obou smluvních států, je nemocensky pojištěna a důchodově zabezpečena pouze u nositele pojištění toho smluvního státu, na jehož území má trvalý pobyt. Nemá-li taková osoba trvalý pobyt na území žádného ze smluvních států, je nemocensky pojištěna a důchodově zabezpečena u nositelů pojištění obou smluvních států; k příjmům dosaženým na území druhého smluvního státu přitom nositelé pojištění nepřihlížejí.

Článek 4

(1) Za zaměstnance vyslaného na území druhého smluvního státu podle článku 8 odst. 1 Smlouvy se nepovažuje zaměstnanec, který má na území druhého smluvního státu trvalý pobyt; to neplatí, má-li zaměstnanec uvedeno v pracovní smlouvě místo výkonu práce na území prvního smluvního státu.

(2) Doba 24 kalendářních měsíců podle článku 8 Smlouvy se počítá nejdříve ode dne platnosti Smlouvy.

KAPITOLA 3

Dávky

Článek 5

Jsou-li splněny současně podmínky nároku na dávku téhož druhu podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem u nositelů zabezpečení obou smluvních států, hodnotí dobu, která se podle vnitrostátních předpisů přičítá k době zaměstnání, jako dobu vlastního zabezpečení získanou podle svých právních předpisů pouze nositel zabezpečení toho smluvního státu, v němž vznikl nárok na důchod dříve. Vznikl-li nárok současně

vůči nositelům zabezpečení v obou smluvních státech, hodnotí tuto dobu nositel zabezpečení toho smluvního státu, v němž má občan trvalý pobyt.

Článek 6

Jsou-li splněny současně podmínky nároku na důchod téhož druhu u nositelů zabezpečení obou smluvních států nebo jsou-li splněny podmínky nároku na starobní důchod u nositele zabezpečení jednoho smluvního státu a podmínky nároku na invalidní důchod u nositele zabezpečení druhého smluvního státu, hodnotí náhradní doby jako doby vlastního zabezpečení získané podle svých předpisů pouze nositel zabezpečení toho smluvního státu, v němž vznikl nárok na důchod dříve. Vznikl-li nárok současně vůči nositelům zabezpečení v obou smluvních státech, hodnotí tuto dobu nositel zabezpečení toho smluvního státu, v němž má občan trvalý pobyt. Podle tohoto článku se však nepostupuje, jde-li o dobu, která je uznávána jako doba náhradní pouze jedním ze smluvních států.

Článek 7

Není-li splněna podmínka alespoň jednoho roku zabezpečení uvedená v článku 11 odst. 5 Smlouvy ani v jednom ze smluvních států, poskytne dávku důchodového zabezpečení stejného druhu podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem pouze nositel zabezpečení toho smluvního státu, u něhož vznikne nárok na dávku dříve; vznikne-li nárok současně vůči nositelům zabezpečení v obou smluvních státech, poskytne dávku pouze nositel zabezpečení toho smluvního státu, v němž má občan trvalý pobyt.

Článek 8

Výdělky dosažené před rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky posuzuje každý ze smluvních států pro účely stanovení průměrného měsíčního výdělku tak, jako by šlo o výdělky získané na jeho území.

Článek 9

Při stanovení průměrného měsíčního výdělku pro vyměření dávek důchodového zabezpečení se nepřihlíží k výdělkům dosaženým po rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky ve druhém smluvním státě, a pokud nebyly v téže době dosaženy výdělky na území prvního smluvního státu, nepřihlíží se ani k době, v níž byly tyto výdělky dosaženy. K době, v níž byly dosaženy současně i výdělky na území prvního smluvního státu, se nepřihlíží jen za podmínek a v rozsahu, za jakých lze podle vnitrostátních předpisů vyloučit pro výpočet průměrného měsíčního výdělku doby, v nichž byl dosažen výdělek.

Článek 10

Za trvalý pobyt dítěte, svěřeného před platností Smlouvy rozhodnutím příslušného orgánu do předpěstounské péče občana s trvalým pobytem v druhém smluvním státě, se považuje, po dobu trvání předpěstounské péče, místo trvalého pobytu občana, kterému bylo dítě svěřeno.

Článek 11

Je-li plátcem státní sociální dávky podle právních předpisů obou smluvních států nositel zabezpečení (příslušný orgán) na území druhého smluvního státu, vyplatí dávku nositel zabezpečení (příslušný orgán) příslušný podle místa trvalého pobytu občana.

Článek 12

(1) Dávky nebo služby podle článku 19 Smlouvy se poskytují jen v nezbytném rozsahu.

(2) Náklady takto vynaložené vyúčtuje příslušný orgán, jenž dávku nebo službu poskytl (hradil), příslušnému úřadu neprodleně.

(3) Do konce března každého roku si příslušné úřady obou smluvních států předloží vyúčtování. Součástí tohoto vyúčtování bude i jmenný seznam osob, kterým byla dávka nebo služba poskytnuta, s uvedením rodného čísla, adresy trvalého pobytu a kopie rozhodnutí o poskytnutí sociální péče.

(4) Vzniklý rozdíl mezi náklady vynaloženými v jednotlivých smluvních státech, přepočtený na dohodnutou měnu směnitelnou v obou státech, se vyrovná finančně, pokud se příslušné úřady smluvních států nedohodnou jinak.

(5) Příslušný úřad smluvního státu, v jehož prospěch by měl být rozdíl vyrovnán, může od tohoto vyrovnání upustit.

Článek 13

Mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany se poskytují, na základě vzájemnosti, občanům v obou smluvních státech do 30. června 1993, pokud se příslušné úřady nedohodnou jinak.

Článek 14

U občanů umístěných v ústavech sociální péče na území druhého smluvního státu před účinností Smlouvy se po dobu pobytu v ústavu považuje podmínka trvalého pobytu za splněnou.

KAPITOLA 4

Společná ustanovení

Článek 15

(1) Sídlem zaměstnavatele se rozumí adresa, která je jako sídlo zapsána v obchodním rejstříku. Je-li zaměstnavatelem fyzická osoba, je sídlem adresa, která je v obchodním rejstříku uvedena jako místo podnikání; je-li zaměstnavatelem odštěpný závod nebo jiná organizační složka zapsaná v obchodním rejstříku, rozumí se sídlem zaměstnavatele adresa tohoto odštěpného závodu nebo organizační složky.

(2) Není-li adresa zaměstnavatele v obchodním rejstříku uvedena (např. některé podniky zřízené přímo zákonem), postupuje se podle článku 20 odst. 2 Smlouvy.

Článek 16

(1) U osob samostatně výdělečně činných se za zaměstnavatele pro účely článku 20 Smlouvy považuje okresní správa sociálního zabezpečení, které byla tato osoba povinna odvádět pojistné na nemocenské pojištění a důchodové zabezpečení.

(2) U občana, který měl ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky jak zaměstnavatele se sídlem na území České republiky, tak i zaměstnavatele se sídlem na území Slovenské republiky, se postupuje podle článku 20 odst. 2 Smlouvy.

Článek 17

(1) Nositelé zabezpečení provádějí výplaty dávek na území druhého smluvního státu v hotovosti prostřednictvím pošty anebo bezhotovostně na účet příslušného peněžního ústavu.

(2) Pokud nositel zabezpečení jednoho ze smluvních států požádá o provádění výplaty dávek (popř. jen některých dávek) na území druhého smluvního státu prostřednictvím nositele zabezpečení tohoto smluvního státu, vyhoví tento požadavku, pokud bude sám mít možnost zajistit reciproční službu. Nedohodnou-li se nositelé zabezpečení jinak, nastane tato povinnost po uplynutí lhůty 3 měsíců. Lhůta počíná běžet prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl požadavek uplatněn.

Článek 18

(1) Pro účely nemocenského pojištění se za doklady uvedené v článku 21 odst. 4 Smlouvy uznávají ve stejném rozsahu doklady právních subjektů prvního ze smluvních států i doklady jiných právních subjektů druhého smluvního státu – zejména zaměstnavatelů – prokazující skutečnosti rozhodné pro posouzení nároku na dávky nemocenského pojištění (např. potvrzení o zaměstnání, pracovní smlouvy, zápočtové listy, potvrzení o délce odpracované doby, potvrzení o vypravení pohřbu, potvrzení o studiu, potvrzení o přijetí dítěte do ústavu, potvrzení o zastavení výplaty dávek).

(2) Posuzování pracovní neschopnosti pro účěly poskytování nemocenského náleží do působnosti příslušného orgánu smluvního státu, jehož nositel má poskytovat dávku.

V případě, že práceneschopný občan má svého ošetřujícího lékaře na území státu, ve kterém nemá sídlo nositel zabezpečení povinný k výplatě nemocenského, zašle tento ošetřující lékař doklad o vystavení pracovní neschopnosti s výsledkem lékařského vyšetření (i o jejím skončení) neprodleně prostřednictvím okresní správy sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovny příslušné podle místa výkonu práce ošetřujícího lékaře okresní správě sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovně příslušné podle sídla plátce nemocenského.

Tato okresní správa sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovna rozhoduje o uznání a dalším trvání pracovní neschopnosti.

(3) Podkladem pro poskytování podpory při ošetřování člena rodiny, peněžité pomoci v mateřství nebo vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství oprávněnému zaměstnavatelem (příslušnou správou/regionální národní pojišťovnou), který(á) má sídlo na území druhého státu, než má trvalý pobyt občan, jehož zdravotní stav podmiňuje přiznání dávky, je doklad o jeho zdravotním stavu vystavený ošetřujícím lékařem.

(4) Podkladem pro poskytování přídavků na děti, příplatku k přídavkům na děti nebo rodičovského příspěvku z důvodu nepříznivého zdravotního stavu dítěte v případě, že plátce dávky má sídlo v druhém smluvním státě, než ve kterém má posuzované dítě trvalý pobyt, je posudek správy sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovny příslušné podle sídla plátce dávky. Této správě/regionální národní pojišťovně předá dokumentaci o zdravotním stavu posuzovaného dítěte správa sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovna příslušná podle místa výkonu práce ošetřujícího lékaře posuzovaného dítěte.

(5) Postup při poskytování podkladů pro posuzování nároku na přiznání, trvání a výplatu dávky důchodového zabezpečení podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem upraví dohoda mezi nositeli zabezpečení obou smluvních států.

(6) Má-li práceneschopný občan trvalý pobyt na území druhého smluvního státu, než ve kterém je účasten nemocenského pojištění (zabezpečení), je příslušná zahájit řízení o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity správa sociálního zabezpečení/regionální národní pojišťovna příslušná podle sídla plátce dávky.

Článek 19

Je-li žádost o dávku důchodového zabezpečení uplatněna u nositele zabezpečení jednoho smluvního státu a k rozhodnutí o dávce je příslušný (také příslušný) nositel zabezpečení druhého smluvního státu, žádost (popřípadě její kopie) se postoupí nositeli zabezpečení tohoto druhého smluvního státu. Obdobně si nositelé zabezpečení navzájem postupují podání občanů a doklady potřebné pro rozhodnutí (popřípadě jejich kopie). Nositelé zabezpečení si rovněž navzájem sdělují informace rozhodné pro posouzení dávkových nároků a rozhodování o nich. Podrobnosti budou řešeny v dohodě nositelů zabezpečení smluvních států.

Článek 20

Přiznává-li zpětně nositel zabezpečení jednoho ze smluvních států důchod za dobu, za kterou již byl poskytnut důchod stejného druhu nositelem zabezpečení druhého smluvního státu, ačkoliv by podle Smlouvy nebo tohoto Správního ujednání nenáležel, zúčtuje doplatek tohoto důchodu s důchodem vyplaceným nositelem zabezpečení druhého smluvního státu a zúčtovanou částku nositeli zabezpečení tohoto státu vrátí. Obdobně se postupuje i v případě, jestliže je zpětně přiznáván důchod, pro jehož výši započítává nositel zabezpečení přičtenou dobu nebo náhradní dobu, ačkoliv tato doba byla již dříve započtena pro výši důchodu stejného druhu přiznaného nositelem zabezpečení druhého smluvního státu.

KAPITOLA 5

Zvláštní úprava pro příslušníky ozbrojených sil a sborů

Článek 21

(1) Doba služby, konaná po 31. 12. 1992, a nárok na dávku a její výši se stanoví podle právních předpisů toho ze smluvních států, jehož příslušný orgán bude dávku přiznávat.

(2) Dojde-li ke změně trvalého pobytu příjemce dávky, platí ustanovení článku 31 odst. 1 Smlouvy obdobně.

KAPITOLA 6

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 22

Za nositele zabezpečení příslušného k výplatě důchodů občanů, kteří mají ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky trvalý pobyt na území České republiky, nebo Slovenské republiky, se ve smyslu

článku 33 Smlouvy považuje nositel zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl občan trvalý pobyt ke dni rozdělení.

Článek 23

Zaměstnavatelé v obou smluvních státech označí evidenční listy důchodového zabezpečení všech zaměstnanců, které zaměstnávali ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky, zkráceným názvem toho státu, na jehož území měli tito zaměstnavatelé před rozdělením České a Slovenské Federativní Republiky sídlo (článek 15 Správního ujednání). Tento údaj se vyznačí červeně v pravém horním rohu první strany evidenčního listu důchodového zabezpečení.

Článek 24

Toto Správní ujednání nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993 a platí po dobu platnosti Smlouvy.

Dáno v Bratislavě dne 8. ledna 1993 ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a slovenském, přičemž obě znění mají stejnou platnost.

Ing. Jindřich **Vodička** v. r.

ministr práce a sociálních věcí
České republiky

Olga **Keltošová** v. r.

ministryně práce, sociálních věcí a rodiny
Slovenské republiky

118

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 21. října 1970 byla v Praze podepsána Dohoda o používání Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění podepsané ve Varšavě 5. dubna 1948.*)

Dohoda nabyla účinnosti na základě svého § 24 dnem podpisu.

České znění Dohody se vyhlašuje současně.

DOHODA

o používání Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění podepsané ve Varšavě 5. dubna 1948

Na základě čl. 1 odst. 6, čl. 4 odst. 1, čl. 14 odst. 7 a čl. 23 odst. 1 Úmluvy mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění, která byla podepsána 5. dubna 1948 ve Varšavě,

příslušné ústřední orgány Československé socialistické republiky a Polské lidové republiky zastoupené

na straně československé Michalem Štanclem, ministrem práce a sociálních věcí Československé socialistické republiky

na straně polské Michalem Krukowskim, předsedou Výboru pro práci a mzdy

dohodly následující:

Použití článku 1 odst. 4 písm. a/ Úmluvy

§ 1

Pracovníci vyslaní podnikem jednoho státu k přechodnému výkonu zaměstnání na území druhého státu podléhají sociálnímu pojištění státu, v němž má sídlo vysílající podnik, i tehdy, trvá-li doba jejich zaměstnání v druhém státě déle než 6 měsíců.

Použití článku 4 Úmluvy

(1) Doby zaměstnání (pojištění) ve třetím státě budou hodnoceny

a/ pro vznik nároku i pro výši polského důchodu československým občanům, kteří bydlí v Polsku,

b/ pro vznik nároku i pro výši československého důchodu polským občanům, kteří bydlí v Československu,

za podmínky, že doba zaměstnání v Polsku, popřípadě v Československu trvá alespoň 10 let.

(2) Výplata důchodu přiznaného s přihlédnutím k dobám zaměstnání (pojištění) ve třetím státě se zastavuje, opustí-li československý občan území Polska a polský občan území Československa. Důchod, na který trvá nárok i bez započtení doby zaměstnání ve třetím státě, bude vyplácen nadále.

§ 3

(1) Sociální důchod podle československých předpisů může být přiznán rovněž polským občanům.

(2) Mimořádný důchod podle polských předpisů může být přiznán rovněž československým občanům.

(3) Výplata důchodů uvedených v předchozích odstavcích se zastavuje, opustí-li polský občan území Československa a československý občan území Polska.

---

*) Úmluva mezi republikou Československou a republikou Polskou o sociálním pojištění, podepsaná ve Varšavě 5. dubna 1948, byla vyhlášena pod č. 261/1948 Sb.

§ 4

(1) Výplata výchovného k důchodům poskytovaným orgánem jednoho státu osobám bydlícím ve státě druhém bude zastavena, vstoupí-li důchodce nebo jeho manžel do zaměstnání a z toho důvodu jsou dány předpoklady pro přiznání přídavků na děti, na které dosud náleželo výchovné.

(2) Pobírá-li důchodce důchod od orgánů obou států a důchody nemohly být vypočteny podílem podle čl. 14 Úmluvy, výchovné vyplácí jen orgán toho státu, na jehož území důchodce bydlí.

Použití článku 5 Úmluvy

§ 5

(1) Při souběhu nároků na důchod od orgánu jednoho státu s nárokem na důchod od orgánu druhého státu se postupuje podle těchto zásad

a/ při souběhu nároku na důchod starobní nebo invalidní od orgánu jednoho státu s nárokem na důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) od orgánu druhého státu snížení důchodu provádí jen orgán toho státu, ve kterém nárok na důchod vznikl později;

b/ náleží-li podle ustanovení čl. 14 Úmluvy dílčí důchod starobní nebo invalidní a později vznikne důchodci nárok na dílčí důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) nebo naopak, provedou snižení důchodu, popřípadě zastavení jeho výplaty orgány obou států, s přihlédnutím jen k vlastním dílčím důchodům;

c/ náleží-li od orgánu jednoho státu důchod starobní nebo invalidní a později vznikne důchodci nárok na dílčí důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) podle čl. 14 Úmluvy nebo naopak, provede snížení důchodu nebo zastavení jeho výplaty pouze orgán toho státu, ve kterém vznikl nárok na dva nebo více důchodů;

d/ při souběhu nároku na důchody stejného druhu od orgánů obou států a důchody nemohou být vypočteny podílem ve smyslu čl. 14 Úmluvy (například důchod na základě předpisů o zaopatření vojenských invalidů a členů jejich rodin) vyplácí orgán, od kterého náleží vyšší důchod, tento důchod plně a orgán druhého státu, od něhož náleží důchod nižší, vyplácí tento důchod polovinou.

(2) Vyskytnou-li se v jednotlivých případech obtíže při použití zásad uvedených v předchozím odstavci, budou tyto případy vyřízeny individuálně dohodou mezi orgány obou států.

(3) Došlo-li ke snížení důchodu nebo k zastavení jeho výplaty ještě před nabytím účinnosti této Dohody, snížení nebo zastavení výplaty důchodu podle zásad uvedených v odstavci 1 tohoto článku se provede jen tehdy, vznikne-li důchodci nárok na další dávku po účinnosti této Dohody.

Použití článku 14 odst. 1 Úmluvy

§ 6

(1) Doby zaměstnání pod zemí a v podmínkách zdraví škodlivých podle předpisů jednoho státu považují se za doby pod zemí a v podmínkách zdraví škodlivých podle předpisů druhého státu.

(2) Doby zaměstnání a doby náhradní, které se podle předpisů jednoho státu započítávají násobkem skutečné doby, započítávají se stejným násobkem i v druhém státě pro vznik nároku na důchod, jeho výši i pro stanovení poměrného dílu důchodu.

§ 7

(1) K době náhradní (k době započitatelné do doby zaměstnání) podle předpisů obou států přihlíží orgán toho státu, na jehož území byl pracovník zaměstnán před uvedenou dobou naposled.

(2) Nebyl-li pracovník zaměstnán před dobou uvedenou v předchozím odstavci, přihlíží k této době orgán státu, ve kterém byl pracovník zaměstnán poprvé.

(3) Kryje-li se doba zaměstnání v jednom státě s náhradní dobou podle předpisů druhého státu, přihlédne se při sčítání dob v obou státech jen k době zaměstnání.

§ 8

(1) Doba péče o dítě se započítává jako doba náhradní podle československých předpisů ženám, které bydlí v Polsku, jestliže tato doba navazovala bezprostředně na zaměstnání v Československu.

(2) K době pobírání československého invalidního důchodu se přihlíží ve smyslu článku 14 odst. 1 Úmluvy jen pro vznik nároku na dávku, nikoliv pro výši.

§ 9

(1) Doby zaměstnání a doby náhradní zařazené podle československých předpisů do I. nebo II. pracovní kategorie, považují se podle polských předpisů za doby v I. pracovní kategorii.

(2) Doby zaměstnání a doby náhradní zařazené podle československých předpisů do III. pracovní kategorie považují se podle polských předpisů za doby ve II. pracovní kategorii a naopak.

(3) Doby zaměstnání a doby náhradní, zařazené podle polských předpisů do I. pracovní kategorie, považují se

a/ za doby v I. pracovní kategorii, pokud jsou v této kategorii zařazeny podle československých předpisů,

b/ v ostatních případech za doby v II. pracovní kategorii podle československých předpisů.

(4) Na žádost důchodce nebo orgánu jednoho státu dojde k zařazení zaměstnání do příslušné pracovní kategorie orgánem druhého státu odchylně od shora uvedených zásad v těch případech, kdy podle předpisů tohoto státu je doba zaměstnání zařazena do pracovní kategorie, která je pro důchodce výhodnější.

Použití článku 14 odst. 2 Úmluvy

§ 10

(1) Při stanovení průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) přihlíží se též k výdělkům dosaženým v rozhodném období v druhém státě.

(2) Průměrný měsíční výdělek (vyměřovací základ) stanoví orgán státu, ve kterém byl pracovník naposled zaměstnán. Z tohoto průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) se vychází i pro výpočet důchodu, který náleží od orgánu druhého státu, avšak jen do nejvyšších částek započitatelných výdělků podle předpisů tohoto státu.

(3) Na žádost důchodce se však stanoví průměrný měsíční výdělek (vyměřovací základ) orgánem druhého státu podle jeho předpisů, byl-li zaměstnán v tomto státě v období, za které se přihlíží k výdělkům pro stanovení průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu). To však nemá za následek změnu průměrného měsíčního výdělku (vyměřovacího základu) stanoveného orgánem státu, ve kterém byl pracovník zaměstnán naposled.

§ 11

(1) Byl-li pracovník dále zaměstnán po splnění podmínek nároku na důchod starobní nebo invalidní nebo po přiznání jedné z těchto dávek z titulu dob zaměstnání v obou státech, přihlíží se k dobám dalšího zaměstnání pro zvýšení nebo nový výpočet důchodu v rozsahu a za podmínek stanovených vlastními předpisy každého z obou států. Dílčí důchody se vyměřují v tomto případě podle článku 14 odst. 2 Úmluvy s výhradou, že nový výpočet důchodu nemůže mít za následek snížení dosavadního dílčího důchodu starobního nebo invalidního náležejícího od orgánu jednoho nebo druhého státu.

(2) Byl-li pracovník po přiznání důchodu starobního nebo invalidního z titulu zaměstnání jen v jednom státě zaměstnán ve státě druhém, orgán tohoto státu přizná z tohoto titulu dávku podle vlastních předpisů a přihlédne k dobám zaměstnání v obou státech. Přiznání důchodu orgánem druhého státu nemá za následek snížení důchodu starobního nebo invalidního přiznaného orgánem jednoho státu před započtením zaměstnání ve státě druhém.

§ 12

(1) Důchod vdovský a sirotčí (důchod rodinný) po pracujícím důchodci se vyměřuje podle článku 14 odst. 2 Úmluvy s přihlédnutím k dobám zaměstnání po přiznání důchodu starobního nebo invalidního.

(2) Za základ pro výpočet důchodu vdovského a sirotčího (důchodu rodinného) se bere v úvahu

a/ na polské straně výdělek, na jehož základě byl vyměřen důchod starobní nebo invalidní, nebo výdělek v době zaměstnání po přiznání jedné z těchto dávek, jestliže je to pro důchodce výhodnější, nebo též invalidní důchod, který náleží podle zákona z 23. ledna 1968 o peněžitých dávkách při pracovních úrazech,

b/ na československé straně důchod starobní nebo invalidní, na který by měl nárok pracující důchodce ke dni úmrtí.

§ 13

Dílčí důchody náležející podle článku 14 odst. 2 Úmluvy budou vypočítány pracovníkům zaměstnaným na plný úvazek alespoň z minimální výše důchodu podle předpisů jednoho nebo druhého státu.

§ 14

(1) Byl-li pracovník zaměstnán v obou státech a orgán jednoho státu mu vyplácí osobní důchod, orgán druhého státu přizná z titulu zaměstnání v tomto státě dílčí důchod podle článku 14 odst. 2 Úmluvy, jsou-li s přihlédnutím k dobám zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchody podle předpisů druhého státu.

(2) Vyplácí-li orgán jednoho státu důchod na základě předpisů o důchodovém zaopatření příslušníků ozbrojených sil a členů jejich rodin, orgán druhého státu přizná z titulu zaměstnání v tomto státě dílčí důchod podle článku 14 odst. 2 Úmluvy, jsou-li s přihlédnutím k dobám služby a zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchod podle předpisů druhého státu.

§ 15

(1) Důchod manželky podle československých předpisů může být přiznán rovněž v případě, že se vyplácí do Polska dílčí důchod starobní nebo invalidní, jsou-li jinak splněny podmínky pro přiznání důchodu manželky; tento důchod se poskytuje v takové poměrné části, v jaké je vyplácen důchod starobní nebo invalidní.

(2) Zvýšení československého důchodu pro bezmocnost osobě, která bydlí v Polsku, se provede ode dne rozhodnutí polské lékařské komise pro věci invalidity a zaměstnání o zařazení důchodce do I. skupiny invalidity.

Použití článku 14 odst. 2 a 4 Úmluvy

§ 16

(1) Byl-li pracovník zaměstnán v obou státech a utrpěl-li pracovní úraz nebo onemocněl nemocí z povolání jen v důsledku zaměstnání v jednom státě, důchod invalidní nebo vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání náleží plně od orgánu tohoto státu, který přihlédne jen k době zaměstnání na vlastním území.

(2) Od orgánu druhého státu náleží v tomto případě dílčí důchod vypočtený podle článku 14 odst. 2 Úmluvy z důchodu, který by náležel z titulu invalidity nebo úmrtí z jiných příčin než pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání.

(3) Utrpěl-li pracovní úraz nebo onemocněl nemocí z povolání v důsledku zaměstnání v obou státech, použijí se tato ustanovení:

a/ Při stanovení invalidity přihlédne se k následkům pracovního úrazu a nemoci z povolání v obou státech.

b/ Nestal-li se pracovník v důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidním v rozsahu, který by podmiňoval přiznání invalidního důchodu, a utrpěl potom pracovní úraz v druhém státě, jehož následkem byl uznán invalidním nebo zemřel, důchod invalidní, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) náleží od orgánu tohoto druhého státu.

Od orgánu státu prvního náleží v tomto případě dílčí důchod invalidní nebo vdovský a sirotčí (důchod rodinný) podle zásad uvedených v odstavci 2.

c/ Obdržel-li pracovník z důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidní důchod a došlo potom k pracovnímu úrazu v druhém státě, ale v důsledku tohoto úrazu již nenastalo takové zhoršení zdravotního stavu, které by podmiňovalo zařazení do vyšší skupiny invalidity, náleží od orgánu tohoto státu jen dílčí invalidní důchod podle zásad uvedených v odstavci 2.

d/ Obdržel-li pracovník v důsledku pracovního úrazu v jednom státě invalidní důchod a utrpěl pracovní úraz ve státě druhém, jehož následkem došlo ke zhoršení zdravotního stavu, které podmiňuje zařazení do vyšší skupiny invalidity, orgán prvního státu vyplácí nadále důchod bez ohledu na zhoršení zdravotního stavu; orgán druhého státu vyplácí část důchodu, která představuje rozdíl mezi výší invalidního důchodu stanoveného s ohledem na zhoršení zdravotního stavu v důsledku pracovního úrazu v tomto státě a výší invalidního důchodu, která by náležela podle předpisů tohoto státu, nastal-li by první pracovní úraz na jeho území. Tato část se zvyšuje v případě, že by úhrn dávek od orgánů obou států byl nižší než výše důchodu náležející s ohledem na zhoršení zdravotního stavu.

e/ V případě úmrtí pracovníka uvedeného pod písmenem d/, k němuž došlo v příčinné souvislosti s pracovním úrazem, náleží od orgánů obou států dílčí důchod, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu pracovního úrazu vypočtený podle článku 14 odst. 2 Úmluvy.

f/ Dílčí důchod invalidní, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) z titulu nemoci z povolání vypočtený podle článku 14 odst. 2 Úmluvy náleží od orgánů obou států. Jestliže pracovník již požíval dříve důchod invalidní z titulu pracovního úrazu nebo nemoci z povolání v jednom státě, dílčí invalidní důchod náležející od orgánu tohoto státu ve smyslu předcházejícího ustanovení nemůže být nižší než důchod dosud vyplácený tímto orgánem.

(4) V případech, které nejsou upraveny tímto paragrafem, dohodnou se orgány obou států o způsobu vyřízení.

Použití článku 14 odst. 5 Úmluvy

§ 17

Vznikne-li nárok na pohřebné podle předpisů obou států, náleží dávka jen od orgánu toho státu, na jehož území důchodce nebo člen jeho rodiny bydlel a kde se konal pohřeb.

Bydlel-li důchodce nebo člen jeho rodiny stále na území jednoho státu a pohřeb se konal na území státu druhého, pohřebné náleží od orgánu státu, ve kterém se konal pohřeb.

Použití článku 14 odst. 6 Úmluvy

§ 18

(1) Při rozhodování o invaliditě

a/ zařazení do III. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za částečnou invaliditu podle československých předpisů a naopak,

b/ zařazení do II. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za plnou invaliditu podle československých předpisů a naopak,

c/ zařazení do I. skupiny invalidity podle polských předpisů považuje se za plnou invaliditu a za bezmocnost podle československých předpisů,

d/ úplná bezmocnost podle československých předpisů se považuje za invaliditu I. skupiny podle polských předpisů.

(2) Ustanovení předchozího odstavce se nepoužijí, jestliže důchod starobní, invalidní, vdovský a sirotčí (důchod rodinný) náleží jen z jednoho státu.

Použití článku 15 odst. 1 Úmluvy

§ 19

Nároky na důchody z titulu zaměstnání v obou státech jsou zachovány alespoň tak dlouho, jak dlouho jsou nároky zachovány podle předpisů toho státu, na jehož území byl pracovník zaměstnán naposled.

Použití článku 16 písm. b/ Úmluvy

§ 20

(1) Jsou-li z titulu zaměstnání v obou státech splněny podmínky nároku na důchod jen podle předpisů jednoho státu, orgán tohoto státu přizná dílčí důchod podle článku 14 odst. 2 Úmluvy. Po splnění podmínek podle předpisů druhého státu orgán tohoto státu přizná dílčí důchod náležející podle článku 14 odst. 2 Úmluvy.

(2) Byl-li důchodce po přiznání důchodu orgánem jednoho státu nadále zaměstnán ve smyslu ustanovení předchozího odstavce věty první, vypočte se důchod orgány každého státu podle článku 14 odst. 2 Úmluvy s přihlédnutím k dobám zaměstnání po přiznání důchodu. Je-li takto vypočtený dílčí důchod nižší než důchod přiznaný podle předchozího odstavce věty první, vyplácí se dílčí důchod v původní výši.

Použití článku 17 Úmluvy

§ 21

(1) Podání žádosti z titulu zaměstnání v obou státech u orgánu jednoho státu považuje se současně za

podání žádosti o přiznání dávky orgány druhého státu, neuvedl-li žadatel výslovně, že žádá o dávku jen od orgánu jednoho státu. V tomto případě se dávka stanoví podle zásad uvedených v článku 16 písm. a/ Úmluvy.

(2) Ústřední orgány sociálního zabezpečení obou států mohou dohodnout způsob podávání žádosti o dávku a způsob řízení mezi orgány obou států při vyřizování žádosti.

Použití článku 18 odst. 1 Úmluvy

§ 22

(1) Byl-li pracovník, který je československým občanem a bydlí v Polsku, zaměstnán v Polsku a ve třetím státě, se kterým Polsko uzavřelo úmluvu o sociálním pojištění, přizná polský orgán tomuto pracovníkovi nebo členům jeho rodiny dílčí důchod podle zásad stanovených v článku 14 odst. 2 Úmluvy z titulu zaměstnání v Polsku za podmínky, že doba zaměstnání v Polsku a ve třetím státě zakládá nárok na dávky podle polských předpisů.

(2) Byl-li pracovník, který je polským občanem a bydlí v Československu, zaměstnán v Československu a ve třetím státě, s kterým Československo uzavřelo úmluvu o sociálním pojištění, přizná československý orgán tomuto pracovníkovi nebo členům jeho rodiny dílčí důchod podle zásad stanovených v článku 14 odst. 2 Úmluvy z titulu zaměstnání v Československu za podmínky, že doba zaměstnání v Československu a třetím státě zakládá nárok na dávky podle československých předpisů.

(3) Byl-li pracovník, který je polským nebo československým občanem a bydlí v Polsku nebo v Československu, zaměstnán v Polsku, v Československu a ve třetím státě, se kterým Polsko nebo Československo a nebo oba státy uzavřely úmluvu o sociálním pojištění, a bez doby zaměstnání v tomto třetím státě nevznikl by nárok na dávky,

a/ polský orgán přihlédne při zkoumání nároku na dávky k dobám zaměstnání československého občana ve třetím státě jako k dobám zaměstnání v Československu,

b/ československý orgán přihlédne při zkoumání nároku na dávky k dobám zaměstnání polského občana ve třetím státě jako k dobám zaměstnání v Polsku.

(4) V případech uvedených v předchozím odstavci orgán každého státu vyplácí, pokud tu vznikl nárok na dávky, dílčí důchod vypočtený podle zásad stanovených v článku 14 odst. 2 Úmluvy tak, že

a/ polský orgán vyplácí československému občanu dílčí důchod, který odpovídá poměru doby zaměstnání v Polsku k celkové době zaměstnání ve třech nebo více státech,

b/ československý orgán vyplácí polskému občanu dílčí důchod, který odpovídá poměru doby zaměstnání v Československu k celkové době zaměstnání ve třech nebo více státech.

(5) Ustanovení předchozích odstavců se nepoužije, jsou-li plněny podmínky pro započtení doby zaměstnání ve třetím státě pro výpočet důchodu podle zásad stanovených v § 2 této Dohody.

Ustanovení závěrečná

§ 23

Ruší se všechny předchozí dohody týkající se otázek upravených touto Dohodou.

§ 24

Tato Dohoda nabývá účinnosti dnem jejího podpisu a užije se na dávky, na které vznikl nárok po tomto datu.

Tato Dohoda byla sjednána v Praze dne 21. října 1970 a sepsána ve dvou vyhotoveních, každé v jazyce českém a polském, přičemž oba texty mají stejnou platnost.

Michal **Štancel** v. r.

ministr práce a sociálních věcí
Československé socialistické republiky

Michal **Krukowski** v. r.

předseda Výboru pro práci a mzdy
Polské lidové republiky

119

SDĚLENÍ

Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 30. října 2001 vypověděla Česká republika Protokol o rovnocennosti dokumentů o vzdělání, vědeckých hodnostech a titulech, které jsou vydávány nebo udělovány v Československé socialistické republice a ve Svazu sovětských socialistických republik, podepsaný v Praze dne 6. června 1972, vyhlášený pod č. 123/1973 Sb., ve vztahu k Ruské federaci.

Protokol pozbyl platnosti v souladu s článkem 56 odst. 2 Vídeňské úmluvy o smluvním právu*) dne 30. října 2002.

*) Vídeňská úmluva o smluvním právu ze dne 23. května 1969 byla vyhlášena pod č. 15/1988 Sb.



Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 272 952 603 – **Redakce**: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: 974 832 341 a 974 833 502, fax: 974 833 502 – **Administrace**: písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 519 305 161, fax: 519 321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce mezinárodních smluv. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2002 činí 1500,– Kč, druhá záloha na rok 2002 činí 1500,– Kč, třetí záloha na rok 2002 činí 1500,– Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce**: celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 519 305 179, 519 305 153, fax: 519 321 417. **Internetová prodejna**: www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej** – **Benešov**: Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno**: Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14, Knihkupectví JUDr. Oktavián Kocián, Příkop 6, tel.: 545 175 080; **Břeclav**: Prodejna tiskovin, 17. listopadu 410, tel.: 519 322 132, fax: 519 370 036; **České Budějovice**: SEVT, a. s., Česká 3; **Hradec Králové**: TECHNOR, Wonkova 432; **Hrdějovice**: Ing. Jan Fau, Dlouhá 329; **Cheb**: EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov**: DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň**: Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno**: eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy**: Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec**: Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice**: Jaroslav Tvrdík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most**: Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Náchod**: Olga Fašková, Kamenice 139, tel.: 491 424 546; **Olomouc**: ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Tycho, Ostružnická 3; **Ostrava**: LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Nádražní 29; **Otrokovice**: Ing. Kučeřík, Jungmannova 1165; **Pardubice**: LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň**: ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1**: Dům učebnic a knih Černá Labuť, Na Poříčí 25, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Na Florenci 7–9, tel.: 606 603 946, e-mail: prodejna.zakonu@moraviapress.cz, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7, Knihkupectví Seidl, Štěpánská 30, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2**: ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům), NEWSLETTER PRAHA, Šafaříkova 11; **Praha 4**: PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5**: SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6**: PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8**: JASIPA, Zenklova 60; **Praha 9**: Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362; **Praha 10**: BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, Mediaprint & Kapa Pressegrosso, Štěrboholská 1404/104; **Přerov**: Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; **Sokolov**: KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 352 303 402; **Šumperk**: Knihkupectví D & G, Hlavní tř. 23; **Tábor**: Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplice**: Knihkupectví L & N, Masarykova 15; **Trutnov**: Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem**: Severočeská distribuční, s. r. o., Havířská 327, tel.: 475 603 866, fax: 475 603 877, Kartoon, s. r. o., Solvayova 1597/3, Vazby a doplňování Sbírek zákonů včetně dopravy zdarma, tel.+fax: 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh**: Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec**: Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného**: jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace**: informace na tel. čísle 519 305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnická osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.